

Христина ОСІДАЧ,
orcid.org/0000-0001-7586-5250
викладач кафедри іноземних мов
Національного університету «Львівська політехніка»
(Львів, Україна) *khosidach@gmail.com*

МЕТОДИКА НАПИСАННЯ ЕСЕ НА ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті йдеться про методику написання есе на заняттях з англійської мови у закладах вищої освіти. Слід зазначити, що розглядаються різні етапи написання твору та методи розвитку та удосконалення письмових навичок студентів. Також, значна увага приділена виявленню проблем, які виникають у процесі написання есе. Запропоновані стратегії їх усунення.

Метою статті є виділити основні характеристики процесу навчання писемної компетенції на заняттях з англійської мови у закладах вищої освіти. Оскільки, написання есе є основою для формування комунікативних навичок у письмовій формі, що допоможе у майбутньому підготувати кваліфіковані кадри, які всебічно оволодіють іноземною мовою як у щоденній, так і в професійній сфері.

Згідно з результатами наукових досліджень та опираючись на сучасний досвід педагогів усе це дає можливість стверджувати, що письмо використовується для різних цілей і може бути створено в різних формах для передачі інформації та ідей у граматично та лексично обґрунтованих текстах. Дехто з науковців вважає, що написання есе вимагає досконалої англійської мови без граматичних помилок та правильного підбору слів. Також, побутує думка, щоб розвинути навички письма необхідно багато читати книг для натхнення.

Оскільки, есе — це текст, у якому висловлюється особиста думка на якусь тему. Як наслідок, свою точку зору можна підтримувати чи заперечувати, але обов'язково її необхідно відстоювати.

Важливо зазначити, що у багатьох тестах чи іспитах одним із завдань є написання есе, що є одним із способів перевірити, наскільки добре студент висловлює свої ідеї в письмовій формі. Отже, процес написання есе є основою, що сприяє формуванню вміння та навичок письмових текстів у студентів та впливає на їхні професійні цілі.

Під час написання статті було з'ясовано, що есе є основою для розвитку вміння створювати письмові тексти для професійної комунікації. Також, метою написання есе — це побачити оригінальне бачення студентом теми та проблематики. Виявлено головні труднощі у написанні есе, а саме: відсутність мотивації, граматичні аспекти, проблема підбору слів, структура речення.

Ключові слова: англійська мова, есе, писемна компетенція, студенти, вищий навчальний заклад.

Khrystyna OSIDACH,
orcid.org/0000-0001-7586-5250
Lecturer at the Department of Foreign Languages
National University "Lviv Polytechnic"
(Lviv, Ukraine) *khosidach@gmail.com*

METHODS OF WRITING ESSAY IN ENGLISH LANGUAGE CLASSES IN INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

The article is about the method of writing essays in English language classes in institutions of higher education. It should be noted that various stages of writing a work and methods of developing and improving students' writing skills are considered. Also, considerable attention is paid to identifying problems that arise in the process of writing an essay. Proposed strategies for their elimination.

The purpose of the article is to highlight the main characteristics of the process of teaching written competence in English language classes in institutions of higher education. Because writing an essay is the basis for the formation of communication skills in written form, which will help in the future to prepare qualified personnel who will comprehensively master a foreign language both in the daily and in the professional sphere.

According to the results of scientific research and based on the modern experience of teachers, all this makes it possible to assert that writing is used for different purposes and can be created in different forms to convey information and ideas in grammatically and lexically based texts. Some scholars believe that writing an essay requires perfect English without grammatical errors and correct choice of words. Also, there is a popular opinion that in order to develop writing skills, you need to read a lot of books for inspiration.

Since, an essay is a text in which a personal opinion is expressed on a topic. As a result, one's point of view can be supported or denied, but it must be defended.

It is important to note that in many tests or exams, one of the tasks is to write an essay, which is one way to test how well a student expresses his ideas in writing. Therefore, the process of writing an essay is the basis that contributes to the formation of students' writing skills and abilities and affects their professional goals.

During the writing of the article, it was found that the essay is the basis for the development of the ability to create written texts for professional communication. Also, the purpose of writing an essay is to see the student's original vision of the topic and issues. The main difficulties in writing an essay were identified, namely: lack of motivation, grammatical aspects, the problem of word selection, sentence structure.

Key words: English language, essay, written competence, students, higher education institution.

Вступ. Звичайні речі, пов'язані з написанням тексту, – це вибір слів, використання належної граматики (наприклад, узгодження підмета і присудка, час та вживання артикля), синтаксис (порядок слів), пунктуація, правопис і організація ідеї в цілісну форму. Однак, письмо включає зосередженість на аудиторії та меті, а також на рекурсивному процесі виявлення сенсу.

Коли ми пишемо, особливо тексти, які є досить складним, зазвичай не вдається одразу написати ідеальний лист, записку, есе чи пропозицію в одній. Швидше за все, ми проходимо через процес створення та відтворення певного фрагменту тексту, поки не виявимо та не з'ясуємо для себе, що ми хочемо сказати, і не зможемо чітко передати це на папері.

Щоб підготуватися до написання рекомендовано: складати списки, малювати ескізи, об'єднувати у групи пов'язані ідеї або окреслювати свої думки. Деякі дослідники вважають, що краще обдумувати обрану тему, створювати подумки нотатки та зображення, а потім починати писати. Оскільки, у процесі написання, ми записуємо ідеї на чернетці, і, як результат, створюємо довершений текст.

Під час написання автор також робить перерви, щоб прочитати чернетку, розмірковуючи над тим, чи розкриває написане передбачуваний зміст. Варто зазначити, що слід враховувати мету та цільову аудиторію, і коли перечитуємо те, що ми написали, можемо викреслити абзаци, речення та слова; змінити спосіб представлення ідей; і робити нотатки про те, що необхідно доопрацювати. Власне, процес перечитування, написання, внесення змін у текст продовжується поки автор не буде задоволений написаним. Одним із способів покращити текст є залучення сторонньої людини, яка після прочитання вкаже, які, на її думку, недоліки присутні.

Метою статті є виділити основні характеристики процесу навчання писемної компетенції на заняттях з англійської мови у закладах вищої освіти.

Виклад основного матеріалу. Викладачі загалом погоджуються, що студентам-початківцям необхідно вивчити основні правила письма. Це

включає в себе здатність розпізнавати та писати літери, слова та прості речення, а також навчитися орфографії та знакам пунктуації. Викладачі використовують різні види діяльності, щоб студенти засвоїли ці основи письма.

Однією з базових вправ є відстеження літер, слів і речень. Хоча таке завдання може здатися тривіальним, воно може навчити студентів розпізнаванню літер та слів, а також основних правил орфографії, пунктуації та використання великих літер. Письменники-початківці, наприклад, можуть використовувати олівець для відстеження літер і слів, написаних відповідним розміром та шрифтом на спеціальних аркушах паперу, які часто використовуються для навчання в американських школах. Крім того, студенти можуть використовувати свій вказівний палець, щоб обводити літери та слова, вирізані з фетру. Це може бути особливо корисно для тих, чия модель навчання більш кінестетична, ніж візуальна. Деяким учням також корисно вимовляти літери та слова вголос, коли вони їх обводять.

Інша вправа, яка широко використовується має назву: «Копіювати та змінити». Учасникам дають уривок і просять його скопіювати. Але вони також мають змінити один елемент уривку – наприклад: змінити підмет з *he* (*він*) на *she* (*вона*) та внести відповідні зміни. Усі посилання на *him* (нього) потрібно змінити на *her* (неї). Цю вправу можна виконати за допомогою інших граматичних особливостей, наприклад: зміни часу з теперішнього на минулий час, зміни підмета з форми однини на форму множини.

Подібні вправи передбачають вивчення граматичних і функціональних правил. Студенти мають змогу засвоїти те, що простий теперішній час використовуємо для опису повсякденних справ. На підтвердження цього можемо навести наступний зразок речення:

Subject + Adverb + Pres. Tense Verb + Object + Preposition + Time

I usually eat lunch at noon.

На основі цього прикладу студенти складають нові речення, вивчаючи різні граматичні моделі, як-от дослідження використання інших прислівників частотності (*never, rarely, seldom, sometimes,*

often, frequently, always), також зміна дієслова (*have, go out for, make*), додатка (*breakfast, dinner, a snack*), або часу (*3:00 AM, 8:30 PM*).

Інша вправа для початкового рівня полягає в тому, щоб студенти розшифрували безглузді частини речень. Наприклад, із запропонованих слів необхідно скласти речення (*school, goes, friend, every day, my, to*).

Після того, як студенти оволодіють деякими правилами граматики, орфографії та пунктуації, вони можуть виконувати більш складні завдання. У наступній вправі необхідно спланувати вечірку, склавши два списки: «Things to do» та «Things to buy». Студенти працюють у групах, або парах, щоб скласти ці два списки за допомогою GPS або в парах, щоб створити свої списки та практикують пов'язані завдання, такі як: написання запрошень і адресування конвертів (Стеценко, 2016).

Після того, як студенти опанують основи традиційного письма, вони зможуть легше зосередитися на передачі своїх ідей у письмовій формі. Автори-початківці можуть удосконалювати свої навички виконуючи різноманітні види письмової діяльності.

Написання твору. На заняттях письма, викладачі пропонують студентам писати короткі історії, описи, аргументи тощо. Досить поширеним є завдання, наприклад, написати про характер людини, яку ми знаємо. Важливо, одразу зосередити увагу на лексиці та граматиці, які можна використати під час виконання цього завдання. Коли есе написано, викладач читає роботу кожного студента і позначає червоним чорнилом помилки. Також, викладач може написати коментарі на полях, наприклад: *Very interesting (Дуже цікаво)* або *Good use of the present tense (Вдале використання теперішнього часу)*. Але недостатньо дати завдання студентам написати есе, а потім оцінити результат їхньої роботи. Насправді, викладачам письма, необхідно провести студентів через нелінійний процес, за допомогою якого вони, як письменники, можуть відкривати та доопрацьовувати свої ідеї, намагаючись вкласти сенс у письмову роботу.

Роль викладача полягає в тому, щоб надати студентам можливість розробити дієві стратегії на початковому етапі (пошук тем, генерування ідей для написання, зосередження, планування вмісту та структури), у процесі написання (опрацювання кількох чернеток), на етапі перегляду (видалення, додавання, реорганізація, заміна), а також для редагування (опрацювання завдань для вибору слів, граматики, структури речень). Щоб досягти цього, викладач заохочує студентів працювати над процесом попереднього написання, перегляду та

редагування (Harmer, 2008: 314). Хоча кожна з цих дій не відбувається лінійно, давайте розглянемо кожен окремо.

Початковий етап перед написанням твору. Мозковий штурм починається з представлення теми викладачем або студентами, після чого письменники-початківці називають ідеї, пов'язані з темою, у той час як викладач (або один чи два студенти) записує ідеї на дошці. Хоча в цій вправі немає правильних чи неправильних асоціацій, деякі студенти уникатимуть висловлювати свої ідеї. Таким чином, деякі викладачі змушують студентів проводити мозковий штурм спочатку в невеликих групах, а потім усією групою. Мозковий штурм також може бути проведений письменником-початківцем самостійно. Подібним до мозкового штурму є завдання під назвою кластеризація (або відображення слів), під час якої асоціації студентів об'єднуються разом і виходять із центрального слова (Бричка, 1997: 74).

Ще одна вправа перед написанням – це стратегічне опитування, коли студенти розглядають свою тему за допомогою серії запитань, наприклад: *What do you know about your topic? (Що ви знаєте про свою тему?)* і *What do you still need to learn? (Чого Вам ще потрібно навчитися?)*. Студенти роздумують про те, що вони знають і що їм потрібно дізнатися про тему свого твору. Скетчинг – це візуальна стратегія створення ідей, корисна, наприклад, під час візуалізації описів або демонстрування сюжету історії. Під час вільного письма студенти викладають свої ідеї в письмовій формі, потім пишуть безперервно протягом певного часу (наприклад, вісім хвилин) і не припиняють писати. Пишуть, що спадає на думку. Потім письменники-початківці читають і розглядають написане, після чого знову пишуть довільно. Не переймаючись граматикою та вибором слів, студенти збирають багато матеріалу для своїх есе.

Вчителі можуть запропонувати учням випробувати на собі поєднання завдань із етапу попереднього написання. Після ознайомлення студентів із вправою, присвяченою дослідженню почуттів (щоб полегшити збір ідей для описових есе про місце чи особу), викладач просить студентів перерахувати свій візуальний, слуховий, кінестетичний, тактичний та інший чуттєвий досвід. Потім студенти зустрічаються групами. кожен по черзі описує свою особу чи місце, після чого викладач переходить до наступного етапу – вільного написання твору.

Складання плану. Після того, як учні згенерують ідеї, вони починають писати. Це можна зробити кількома способами. Один із способів

полягає в тому, щоб запропонувати студентам продумати елементи тексту, під час яких вони пишуть різні частини своїх текстів протягом певного періоду часу. Інший спосіб полягає в тому, щоб запропонувати письменникам-початківцям «одночасне письмо», під час якого їх заохочують написати чернетку всього есе, від початку до кінця, під час одного заняття. Іншим способом є «неквапливе письмо», коли учні починають чернетку на уроці та закінчують її на дозвіллі вдома (Martina, 2020).

Перегляд твору. Після того, як студенти створюють чернетку, вони можуть переглядати зміст і організацію їхніх ідей. Однак, цей етап може бути не легким для деяких студентів. Деякі учні мають обмежене розуміння того, що включає процес перегляду, а деяким бракує терпіння. Оскільки, необхідно багато часу, щоб удосконалити есе, а це іноді може супроводжуватись розчаруванням. Все ж таки, є кілька речей, які вчителі можуть донести до студентів, що допоможе їм полегшити роботу на цьому етапі.

Студенти можуть опанувати процес перегляду використовуючи наступні інструкції:

1. Напишіть три варіанти свого есе, позначте те, яке вам найбільше подобається, наприклад зірочкою (*) поруч із назвою. Додайте примітку, пояснюючи, чому саме цей варіант подобається найбільше.

2. Розгляньте кілька способів роботи з текстом, які ви можете удосконалити. Подумайте про зміну місцями або поєднання певних елементів есе: (а) початок, (б) кульмінація, (с) події на етапах, які розвиваються до кульмінація, (d) стать головного героя, (е) «особа», від якої ведеться розповідь (наприклад, від першої особи (*я*), чи другої особи (*він або вона*), (f) місце дії у якому відбувається подія (наприклад, міська середня школа, або літній табір), і (g) будь-яку значну змістовну чи організаційну зміну, яку ви хотіли б зробити.

Редагування. Варто зазначити, що редагування вимагає виявлення проблем у граматиці (наприклад, розбіжності підмета та присудка, неправильне використання займенників, неправильний час дієслова), синтаксисі (наприклад, неправильний порядок слів у реченні), орфографічні та пунктуаційні помилки.

Редагування не є проблематичним етапом у написанні есе, оскільки більшість студентів готові наполегливо працювати над редагуванням своєї роботи. Однак для того, щоб стати хорошим редактором, потрібно багато часу, знань та досвіду. Деякі студенти (і викладачі) можуть бути настільки зайняті редагуванням, що вони ототожнюють гарне написання з правильною грамати-

кою, синтаксисом, вибором слів і пунктуацією, а не з викладенням змісту, частиною якого є редагування.

Тим не менш, навчити студентів редагувати свої роботи є важливим, і викладачі підходять до цього завдання різними способами. Деякі з них переглядають роботу кожного учня, обводячи помилки та пишучи примітки, наприклад «неправильний час» або «незрозуміле речення». Незважаючи на те, що викладачі, мають добрі наміри і годинами оцінюють роботи, студенти не завжди цінують такі зусилля і можуть бути навіть збентежені багатьма виправленнями та коментарями. Усвідомлюючи це, деякі викладачі вибирають один або два аспекти роботи учня, наприклад певну граматичну та пунктуаційну помилку, і відзначають лише ці помилки.

Написання інформаційного бюлетеня. Деякі викладачі залучають студентів до публікації власних інформаційних бюлетенів. Такі бюлетені виходять раз на семестр або кожні кілька місяців, і студенти можуть виконувати різні ролі. Викладач може залучити або попросити студентів-волонтерів написати колонки для бюлетеня про місцеві культурні події, поїздки, які вони здійснили, та новини про студентів і викладачів. Так само бюлетень може включати творчі твори студентів, наприклад, короткі оповідання, вірші чи редакційну статтю. Вони також можуть містити оголошення, розклад тестів та інші види новин. Зазвичай викладачі намагаються залучити якомога більше студентів до написання та участі у випуску бюлетеня. Як скажуть вам викладачі та студенти, які доклали зусиль, щоб видати власний інформаційний бюлетень, учасники можуть отримати велике відчуття досягнення результату та гордості, а також отримати уроки, як писати з певною метою та для цільової аудиторії, тієї, яку вони знають, що читатиме і цінувати їхні зусилля.

Варто згадати про ще один дієвий метод розвитку навиків письма – це «друзі по листуванню». За допомогою цього способу можна отримати справжній досвід письма для студентів. Існує кілька організацій друзів по листуванню, але й викладачі можуть налагоджувати власні зв'язки. Наприклад, створити альянс по листуванню між студентами з різних країн.

Після встановлення зв'язку одна з груп має ініціювати лист. Якщо студенти мають початковий рівень, короткий типовий лист можна написати всім класом і надіслати кожному другу по листуванню. Студенти можуть вивчати формат листів, у тому числі як і де писати дату та приклади способів відкриття та закриття листів. Можна включити базові

запитання для ознайомлення, наприклад: *What's your name? (Як тебе звати?)*, *What do you like to do? (Що ти любиш робити?)*. Звичайно, студенти можуть ставити власні запитання, з якими викладач може допомогти їм як групі, так і індивідуально.

У розкладі можна виділити конкретні дні для листування з друзям (наприклад, раз на два місяці). Студенти можуть приносити листи на заняття, які вони отримали від своїх друзів по листуванню, і за власним бажанням читати їх одногрупникам, передавати іншим, щоб вони могли ознайомитись. Звичайно, можна також

використовувати електронну пошту для обміну листами.

Висновки. Написання есе – це більше, ніж просто навичка. Це потужний інструмент, який формує думки, впливає на рішення та об'єднує людей різних культур. Також, процес написання есе на заняттях англійської мови дає можливість студентам створювати есе, яке захоплює, інформує та переконує читача. Кожен крок на певному етапі написання є важливим (від вибору теми до підготовки переконливого висновку), що сприяє загальній якості есе.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бричка О. М. Сучасні лінгвометодичні підходи до навчання писемного мовлення. *Наукові записки. Серія: Проблеми філології і методики навчання іноземних мов*. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка. 1997. Вип. 12. С. 73-77.
2. Грицюк Л. Ф. Рекомендації до написання есе. *Наукові записки. Серія: Проблеми філології і методики навчання іноземних мов*. Кіровоград: КДПУ ім. В. Винниченка. 1997. Вип. 12. С. 56-61.
3. Стеценко О. Актуальність розвитку навичок англійськомовного академічного письма в процесі написання есе студентами немовних ВНЗ. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія 16: Творча особистість учителя: проблеми теорії і практики*. Вип. 26. 2016. С. 122-128.
4. Allice O., Hongue A. Writing academic English. Adison Wisely Publishing Company: Massach Ussets MA. 1983. 264 p.
5. Harmer J. How to teach English. *ELT journal*. 2008. 62(3). P. 313-316.
6. Martina F., Syafryadin S., Rakhmanina L., Juwita S. The effect of time constraint on student reading comprehension test performance in narrative text. *Journal of Languages and Language Teaching*. 2020. 8(3). P. 323-329.

REFERENCES

1. Brychka O. M. (1997) Suchasni linhvometodychni pidkhody do navchannia pysemnoho movlennia [Modern linguomethodical approaches to teaching written speech]. *Naukovi zapysky. Serii: Problemy filolohii i metodyky navchannia inozemnykh mov*. Kirovohrad: KDPU im. V. Vynnychenka. Vyp. 12. S. 73-77. [in Ukrainian].
2. Hrytsiuk L. F. (1997) Rekomendatsii do napysannia ese [Recommendations for writing an essay]. *Naukovi zapysky. Serii: Problemy filolohii i metodyky navchannia inozemnykh mov*. Kirovohrad: KDPU im. V. Vynnychenka. Vyp. 12. S. 56-61. [in Ukrainian].
3. Stetsenko O. (2016) Aktualnist rozvytku navychok anhlo-movnoho akademichnoho pysma v protsesi napysannia ese studentamy nemovnykh VNZ [The relevance of the development of English-language academic writing skills in the process of writing essays by students of non-speaking universities]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 16: Tvorcha osobystist uchytelia: problemy teorii i praktyky*. Vyp. 26. S. 122-128. [in Ukrainian].
4. Allice O., Hongue A. (1983) Writing academic English. Adison Wisely Publishing Company: Massach Ussets MA. 264 p.
5. Harmer J. (2008) How to teach English. *ELT journal*. 62(3). P. 313-316.
6. Martina F., Syafryadin S., Rakhmanina L., Juwita S. (2020) The effect of time constraint on student reading comprehension test performance in narrative text. *Journal of Languages and Language Teaching*. 8(3). P. 323-329.